

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/299/2020
Identifikačné číslo spisu: 1313229686
Dátum vydania rozhodnutia: 15.12.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1313229686.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne U. U. P., bývajúcej v V., P. XXXXX/XX, zastúpenej BAJO LEGAL, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Landererova 8, IČO: 36 860 581, proti žalovanému Y. C. P. P., bývajúcemu v Y. G., V. XXX/XX, zastúpeného JUDr. Petrom Krivákom, advokátom so sídlom v Bratislave, Bukovinská 7319/9, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresného súdu Bratislava III pod sp. zn. 19C/284/2013-159, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. januára 2020 sp. zn. 7Co/124/2016, takto

rozhodol:

V dovolacom konaní p o k r a č u j e na strane žalovaného s dedičmi pôvodného žalovaného neb. Y. C. P. P., naposledy bývajúceho v Y. G., V. XXX/XX, a to 1/ X. Y., rod. P., bývajúcou v Y. G., L. XXXX/XX, 2/ Z. P., bývajúceho v V., P. XXXXX/XX.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 29. januára 2020 sp. zn. 7Co/124/2016 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 1. októbra 2015, č. k. 19C/284/2013-159 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že žalobkyňa a žalovaný sú vlastníkami nehnuteľnosti - bytu č. 6 na ul. V. Č. XXX v Y. G., na pozemku parcely registra „C“ KN č. XXX/X, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria o výmere 402 m², spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach k bytovému domu a k pozemku o veľkosti 1/15 zapísané na LV č. XXX, vedenom katastrálnym odborom Okresného úradu Senec pre kat. územie L., obec Y. G., okres Senec, a to každý v podiele 1/2. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne § 148a ods. 2, § 149 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 39 Občianskeho zákonníka a § 80 písm. c/ O.s.p. a vecne tým, že žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva z dôvodu, že tento by bol v katastri zapísaný v rozpore so skutočným stavom. Výkonaným dokazovaním zistil, že žalobkyňa 15. júna 2006 uzatvorila so žalovaným „Dohodu o úprave a rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva“ (ďalej len „dohoda“), keď rozsudkom Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 51C/82/2006 z 24. apríla 2006 došlo k zrušeniu bezpodielového spoluvlastníctva počas manželstva. Z katastrálneho spisu zistil, že 26. októbra 2007, teda viac ako rok po uzavretí dohody bola podaná žiadosť o vklad do katastra nehnuteľností na základe

dohody označenej podľa § 149a Občianskeho zákonníka, ktorej prílohou bol uvedený rozsudok ako aj dohoda. Súd prvej inštancie ďalej zistil, že žalobkyňa podala 19. februára 2009 podnet na začatie konania o oprave chyby v katastrálnom operáte na Správu katastra Senec, avšak Katastrálny úrad v Bratislave, Správa katastra Senec vo svojom rozhodnutí č.: X-51/09 z 22. októbra 2009 jej podnetu nevyhovel a tento zamietol s odôvodnením, že neboli splnené zákonné podmienky pre vykonanie záznamu v zmysle § 38 vyhlášky ÚGKK SR č. 79/1996 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam, pričom je dôvod na postup podľa § 69 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní a nezakladá dôvod na opravu chyby v KN v zmysle § 59 ods. 1 písm. a/. Z takto vykonaného dokazovania vyvodil záver, že žalobkyňa svoje právo nevyužila a možno sa preto domnievať, že v tomto konaní má snahu napraviť svoju nečinnosť a tým zvrátiť daný skutkový a právny stav vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností s poukazom na to, že všeobecný súd nie je vecne príslušný o takomto návrhu konať a rozhodnúť. Žalobkyňa počas konania rozšírila svoj návrh o právnu kvalifikáciu, na základe ktorej návrh na vklad dohody do katastra nebol podaný do troch rokov v zmysle § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka, k čomu súd prvej inštancie uviedol, že mylný zápis v katastrálnom operáte nespôsobil žalovaný, ale katastrálny úrad ako správny orgán a to tým, že nebola v katastri nehnuteľnosti aj keď nesprávne titulom záznamu vlastníckeho práva zapísaná dohoda, ale rozsudok, z čoho však nemožno vyvodiť záver, že nedošlo k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov dohodom v zákonnej trojročnej lehote. Súd prvej inštancie k otázke platnosti dohody uviedol, že z dohody je zrejmé a účastníkom v čase jej uzavretia bolo jasné o aký právny úkon ide, žalobkyňa si obsah dohody prečítala, podpísala a jej obsah pozná, pričom použitie nesprávneho ustanovenia zákona a použitie iného názvu v dohode nemôže spôsobiť neplatnosť právneho úkonu uzavretého v rozpore so zákonom, ktorý si účastníci nemajúci právne vzdelanie sami spísali a podpísali. K názoru žalobkyne, že nebol predmetom vyporiadania celý majetok patriaci do bezpodielového spoluvlastníctva manželov súd prvej inštancie uviedol, že po účinnosti zákona č. 131/82 Zb., ktorým sa menil a dopĺňal Občiansky zákonník a upravovali sa niektoré ďalšie majetkovo vzťahy, sa v súdnej praxi ale aj v doktríne uplatňoval výklad, že dohodu možno urobiť i ohľadne čiastočného vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov. V súvislosti s možnosťou odstúpenia od zmluvy súd prvej inštancie konštatoval, že skutočnosť, že žalobkyňa uviedla pred súdom, že dohodu podpísala, lebo mala obavy pre správanie sa odporcu a jeho fyzický a psychický nátlak, s odstupom času od jej uzatvorenia do podania žaloby na súd 27. decembra 2013, nemožno vyhodnotiť ako preukázaný dôvod na odstúpenie od zmluvy pre tieseň. Žalobkyňa označila ďalší dôvod neplatnosti dohody v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka a to, že dohoda bola uzavretá v rozpore s dobrými mravmi. Súd prvej inštancie poukázal nielen na jej právne zdôvodnenie s odkazom na § 39 Občianskeho zákonníka a nevyužitím práva na odstúpenie od dohody, ale aj na časový odstup medzi tvrdeniami o psychickom nátlaku a podaním žaloby na súd, ktoré tvrdenia sa javia ako účelové, v snahe dosiahnuť rozhodnutie súdu, ktorým by došlo k zmene vlastníckych práv v katastri nehnuteľností. Konštatoval, že tvrdiť pred súdom až na pojednávaní konanom 29. januára 2015 (prvýkrát uvedený dôvod neplatnosti právneho úkonu urobeného v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka), teda po viac ako 9 rokoch, že dohodu podpísala pod nátlakom, a to fyzickým i psychickým, súd prvej inštancie vyhodnotil ako tvrdenie účelové a špekulatívne s cieľom akéhosi opätovného vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva a to aj po rozvoze manželstva účastníkov konania na základe právoplatného rozsudku. Dospel k záveru, že dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov je platný právny úkon a tento nie je v rozpore s ustanovením § 39 Občianskeho zákonníka, teda v rozpore so zákonom a s dobrými mravmi, nakoľko listiny treba vykladať podľa ich obsahu a podľa vôle zúčastnených strán, ktorí listinu podpísali, pričom sa účastníci preukázateľne dohodli na spôsobe vyporiadania. Súčasne súd prvej inštancie vyhodnotil dohodu za platný právny úkon uzavretý aj v súlade s dobrými mravmi. Dospel k záveru, že uzavretá dohoda je dohodou o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov v zmysle § 149 ods. 2 Občianskeho zákonníka a uzavretá v lehote s podaným návrhom na vklad do katastra nehnuteľností do troch rokov. Námietku premlčania vznesenú žalovaným považoval za dôvodnú, pretože od právoplatnosti rozsudku, ktorým bolo bezpodielové spoluvlastníctvo účastníkov zrušené v zmysle § 148a Občianskeho zákonníka, uplynula trojročná premlčacia doba. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 29. januára 2020 sp. zn. 7Co/124/2016 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. Odvolací súd dospel k záveru, že

je tu daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení, keď je potrebné vychádzať zo skutočností, že žalobkyňa nemala žiadny iný procesný nástroj ochrany svojho vlastníckeho práva ako je žaloba na určenie vlastníckeho práva, ktorým by mohla dosiahnuť zmenu zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností a ktorým by definitívne vyriešila právny vzťah so žalovaným týkajúci sa predmetnej nehnuteľnosti. Poukázal na to, že existencia naliehavého právneho záujmu je procesným predpokladom vecného prejednávania sporu. Ak súd zistí nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, rozhodne o zamietnutí žaloby bez potreby zaoberať sa meritom veci. Ak však súd prvej inštancie pristúpil k vecnému prejednávaniu sporu, z toho dôvodu nemohol v závere svojho rozhodnutia vyvodiť nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Odvolací súd bol názoru, že súd prvej inštancie sa podrobným a vyčerpávajúcim spôsobom vysporiadal so všetkými podstatnými tvrdeniami a argumentáciou sporových strán a jeho závery sú konzistentné a logické. Odvolací súd súhlasil s vyhodnotením platnosti dohody uzatvorenej medzi žalobkyňou a žalovaným vykonaným súdom prvej inštancie a to aj z pohľadu rozporu so zákonom a s dobrými mravmi. Uviedol, že argumentácia žalobkyne sa javí ako nelogická, keď na jednej strane tvrdí, že dohodou nedošlo k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva a zároveň, že nemohlo dôjsť ani k zúženiu jeho rozsahu. Súhlasil so súdom prvej inštancie, že nesprávne označenie dohody osobami bez právneho vzdelania nespôsobuje jej neplatnosť, keď zo všetkých ostatných skutkových okolností vyplýva vôľa účastníkov dohody vyporiadať už zaniknuté bezpodielové spoluvlastníctvo manželov bezprostredne po jeho zrušení, s prihliadnutím na skutočnosť, že žalovaný si splnil svoju povinnosť podaním návrhu na vklad do katastra nehnuteľností. Konštatoval, že pri zohľadnení veľkého časového odstupe od uzavretia dohody, resp. od momentu, kedy sa mala žalobkyňa o zápise vlastníckych podielov k nehnuteľnosti dozvedieť až do podania žaloby, sa javia tvrdenia žalobkyne (predovšetkým ohľadom rozporu dohody s dobrými mravmi) ako účelové, v snahe o akési opätovné vyporiadanie majetku, ktorý patril do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. V súvislosti s odvolacou námietkou žalobkyne týkajúcej sa námietky premlčania, odvolací súd nesúhlasil s jej vyhodnotením súdom prvej inštancie, nakoľko v danom konaní nebolo predmetom vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva, ale určenie vlastníckeho práva. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktorého prípustnosť (posudzujúc podľa obsahu) vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a zároveň i z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Namietala, že z rozhodnutí súdov nižších inštancií nie je zrejmé, ako posúdili otázku absencie vkladu údajne platnej dohody do katastra nehnuteľností v nadväznosti na ustanovenie § 149a Občianskeho zákonníka a zároveň vytykala odvolaciemu súdu, že vo svojom rozsudku vytkol súdu prvej inštancie viacero pochybení (absencia naliehavého právneho záujmu, otázka premlčania) a následne konštatoval vecnú správnosť rozsudku. Bola názoru, že z rozsudku odvolacieho súdu sa dá iba domnienkami vyvodiť, že dohoda síce nebola skutočne do katastra nehnuteľností zavkladovaná, ale na jej účinnosť to nemá vplyv, lebo žalovaný podal návrh na vklad do katastra. Za otázky, ktoré doposiaľ neboli v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu riešené považovala otázky 1. či zákonná domnienka o vzniku podielového spoluvlastníctva k nehnuteľným veciam s rovnakými podielmi podľa § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka vzniká po troch rokoch od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov v prípade, ak dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov týkajúce sa nehnuteľnosti je síce písomne uzatvorená, ale v lehote troch rokov nebol vykonaný jej vklad do katastra, resp. ak návrh tejto dohody bol v lehote troch rokov podaný, avšak kataster nehnuteľností jej vklad nevykonal, 2/ či dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktorá nemá náležitosti podľa zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností na to, aby bola vkladu schopnou listinou, je platná, 3/ či dohoda uzatvorená po zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov s názvom dohoda o zúžení rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktorá výslovne odkazuje na ustanovenie § 143a ods. 1 Občianskeho zákonníka, v ktorej absentuje akákoľvek zmienka o zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ako aj o jeho vyporiadaní, má náležitosti dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov a je dohodou platnou. Bola názoru, že ak dohoda o úprave rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva manželov z 15. júna 2006 je dohodou o vyporiadaní BSM po jeho zániku a jedná sa dohodu platnú, táto by nadobudla účinnosť až vkladom do katastra, pričom k vkladu tejto dohody do katastra nikdy neprišlo, teda nemohla nadobudnúť vecno právne účinky. Uviedla, že ak

teda k účinnosti dohody neprišlo a nedošlo ani k podaniu návrhu na vyporiadanie BSM na súd, mala nastať zákonná fikcia podľa § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka a prišlo by k vykonaniu zápisu vlastníckeho práva záznamom, pričom podkladom na vykonanie záznamu by bol práve právoplatný rozsudok o zrušení bezpodielového spoluvlastníctva manželov a v zmysle zákonnej fikcie by spoluvlastnícky podiel bol vo veľkosti 1 pre každého manžela. Poukázala na skutočnosť, že v čase vykonania zápisu vlastníckeho práva záznamom ešte neuplynuli tri roky od zrušenia BSM a teda ani nebola splnená zákonná podmienka na naplnenie fikcie v zmysle § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Uviedla, že v konaní nebolo spornou skutočnosťou, že ku vkladu dohody do katastra nehnuteľností nikdy neprišlo, ale bolo spornou skutočnosťou, či je táto dohoda platnou dohodou o vyporiadaní BSM po jeho zániku a či táto pre absenciu jej vkladu do katastra nehnuteľností nadobudla účinnosť. Uviedla, že v dohode absentuje dátum narodenia a rodné číslo fyzických osôb ako účastníkov právneho úkonu, označenie bytového domu, v ktorom má byť predmetný byt spolu s označením pozemku, druhu pozemku a jeho výmery, na ktorom je postavený, výmera pripadajúca na spoluvlastnícky podiel a táto nielenže nebola spôsobilá na zápis práva k nehnuteľnosti, ale zároveň bola pre rozpor so zákonom aj absolútne neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka. V posudzovanom prípade však za použitia žiadneho z interpretačných pravidiel nebolo možné dospieť k záveru, že dohoda nazvaná ako dohoda o zúžení BSM je dohodou o vyporiadaní BSM. Táto dohoda má totiž nielen rozdielny názov, ale vo svojom obsahu aj odkazuje na § 143a ods. 1 Občianskeho zákonníka. Navrhla, aby dovolací rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolacie otázky, ktoré žalobkyňa žiadala riešiť, už boli dovolacím súdom vyriešené. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenie pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je nielen procesne prípustné, ale aj dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Žalobkyňa vyvodzujúc z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietala odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý sa nevysporiadal s jej námietkami ohľadom posúdenia otázky absencie vkladu do katastra nehnuteľností v nadväznosti na znenie ustanovenia § 149a Občianskeho zákonníka.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

12. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

14. S poukazom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí vadou konania podľa § 420 písm. f/ CSP. Konanie v tejto časti je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu takej intenzity, ktorá zakladá tak prípustnosť ako i dôvodnosť podaného dovolania.

15. V súlade s § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP musí súd v odôvodnení rozhodnutia podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozhodnutia a musí sa vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia súdu nižšej inštancie navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie súdu nižšej inštancie neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP, je nepreskúmateľné. Takéto arbitrárne rozhodnutie súdu odníma strane sporu možnosť uskutočňovať procesné práva a v konečnom dôsledku porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces (čo zakladá vadu konania podľa § 431 ods. 1 CSP v spojení s § 420 písm. f/ CSP), pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov.

16. Princíp dvojinštančnosti, ktorým sa riadi súdne konanie vyjadruje vzájomnú nadväznosť i prepojenosť odvolacieho konania s konaním uskutočneným pred súdom prvej inštancie. Z uvedeného plynú zásadné medze v tom, že rozhodnutiu vydanému v odvolacom konaní musí predchádzať náležité konanie pred súdom prvej inštancie, pretože až jeho naplnením sa môže vytvoriť priestor pre účinné uplatnenie účelu, ktorý zákon sleduje v prípade opravného (odvolacieho) konania. Účelom odvolacieho konania je náprava skutkových a právnych pochybení súdu prvej inštancie, za predpokladu, že boli

rozpoznateľne (zrozumiteľne) prezentované. K naplneniu tejto úlohy je potrebné najskôr zistiť ako súd prvej inštalácie ustálil skutkový stav veci a ako ju právne posúdil, čo najspolahlivejšie signalizuje (práve) odôvodnenie jeho rozhodnutia. Rozhodnutie a jeho odôvodnenie je základným a bezpodmienečným objektom prieskumnej činnosti vykonávanej súdom vyššieho stupňa. Výsledky prieskumnej činnosti sú vždy reakciou na správnosť a opodstatnenosť dôvodov preskúmaného rozhodnutia vo svetle uplatnených odvolacích námietok. To znamená, že preskúmané rozhodnutie musí spĺňať požiadavky zákona z hľadiska jeho odôvodnenosti (preskúmateľnosti) v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetliť dôvody jeho rozhodnutia. Myšlienkový postup súdu musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Účelom odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať správnosť rozsudku.

17. Vychádzajúc zo základného práva na prístup k súdnej ochrane je potrebné zdôrazniť, že nepreskúmateľnosť, či arbitrárnosť (tiež označovaná ako zmätočnosť rozhodnutia) súdneho rozhodnutia musí byť v opravnom konaní napravená, pretože bráni jeho vecnému preskúmaniu (§ 389 ods. 1 písm. b/ CSP); konvalidácia tohto nedostatku (zmätočného rozhodnutia) súdom vyššieho stupňa neprichádza z logických a systematických dôvodov do úvahy (tiež pre zachovanie princípu dvojinstančnosti). Tomu zodpovedá aj znenie ustanovenia § 388 CSP, ktoré odvolaciemu súdu umožňuje zmeniť rozhodnutie súdu prvého stupňa len za predpokladu, že nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 387 CSP), ani na jeho zrušenie (§ 389 ods. 1 CSP). Pokiaľ existujú dôvody pre zrušenie (kasáciu) rozhodnutia, čo zároveň vylučuje, aby mohlo byť rozhodnutie potvrdené, nemožno ho ani zmeniť.

18. Rozsudok odvolacieho súdu podľa názoru dovolacieho súdu nespĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 CSP a preto ho nemožno považovať za preskúmateľný. Dovolací súd uvádza, že žalobkyňa v podanom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštalácie namietala, že rozsudok, ktorým bolo zrušené BSM manželov nemôže byť titulom nadobudnutia vlastníckeho práva, že dohoda mala smerovať k úprave rozsahu BSM za trvania manželstva, ale nie k vyporiadaniu BSM po jeho zániku, poukazovala na rozpor dohody so zákonom, keď 15. júna 2006 nebolo možné upraviť rozsah BSM v zmysle § 143a ods. 1 Občianskeho zákonníka a zároveň i na absenciu podstatných náležitostí dohody vyžadované právnymi predpismi, aby bola vkladu schopná do katastra nehnuteľností, ako i premlčanie jej nároku. Dovolací súd zdôrazňuje, že súd sa musí v odôvodnení rozhodnutia vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu ktorá nemôže z pohľadu presvedčivosti, ale ani vecnej správnosti rozhodnutia popri sebe obstať, v takom prípade zakladá vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Odvolací súd k vyššie uvedeným odvolacím námietkam žalobkyne uviedol, že „súhlasí s vyhodnotením platnosti dohody uzatvorenej medzi žalobkyňou a žalovaným vykonaným súdom prvej inštalácie a to aj z pohľadu rozporu so zákonom a s dobrými mravmi“ a uzavrel, že „súd prvej inštalácie sa podrobným a vyčerpávajúcim spôsobom vysporiadal so všetkými podstatnými tvrdeniami a argumentáciou sporových strán a jeho závery sú konzistentné a logické“ (bod 19.). Dovolací súd súhlasí s dovolateľkou, že tieto závery odvolacieho súdu vyznievajú zmätočne, nakoľko odvolací súd dospel k záveru (rozdielne od súdu prvej inštalácie), že je tu daný naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva (bod 18.) a v súvislosti s námietkou premlčania uviedol, že „nesúhlasí s jej vyhodnotením súdom prvej inštalácie...“ (bod 20.). Dovolací súd však dospel k záveru, že k odvolacím námietkam žalobkyne sa odvolací súd vôbec nevyjadril a odôvodnenie rozhodnutia v tejto časti úplne absentuje.

19. Tento nedostatok odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu v otázke väd konania namietaných dovolateľkou má za následok, že napadnuté rozhodnutie nespĺňa požiadavky stanovené súdu v ustanovení § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP. na riadne odôvodnenie rozsudku. Z tohto dôvodu je dovolanie žalobkyne procesne prípustné podľa § 420 písm. f/ CSP a dovolateľka v ňom dôvodne namieta ňou uvádzanú procesnú vadu zmätočnosti, pretože jej týmto nesprávnym procesným postupom súdu bolo znemožnené realizovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

20. Vzhľadom k zisteniu, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, Najvyšší súd preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nakoľko to bol odvolací súd, komu bolo namieste pričítať dovolaním vytýkanú vadu zmätočnosti (§ 449 ods. 2 CSP). Vzhľadom na výskyt vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP, dovolací súd sa už nezaoberal ďalšími námietkami uvedenými v dovolaní.

21. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.